

wat ik nu toch weer zag ...

Het doel van deze rubriek is allerlei publikaties onder de aandacht van onze lezers te brengen, waarbij, gebruik makend van methoden en technieken op ons vakgebied, onjuiste of dubieuze conclusies zijn getrokken of een verkeerde voorstelling van zaken werd gegeven. Deze kunnen dan, behalve tot 'lering ende vermaeck', gebruikt kunnen worden bij het overdragen van de rol van ons vakgebied.

Het ligt in de bedoeling om deze stukjes, die kort moeten zijn, toe te spitsen op het misbruik in algemeen toegankelijke media als radio, televisie en (vooral) kranten en algemene tijdschriften. Het is zeker niet de bedoeling om via deze rubriek een discussie te gaan voeren over allerlei beweringen in academische publikaties. Het gaat om het 'algemeen maatschappelijk belang' van het juiste gebruik van de informaticoverdracht en de problemen die daarbij op kunnen treden.

De redactie berust bij Arend Oosterhoorn (adres zie voorblad). De stukjes dienen aan hem te worden gezonden, waarbij

- ◇ de tekst het liefst wordt aangeleverd op een floppy in WordPerfect of naar WordPerfect te converteren formaat;
- ◇ mogelijke grafieken of andere originelen zodanig worden meegestuurd dat er geen al te groot kwaliteitsverlies optreedt door kopieën van kopieën van Uiteraard worden die originelen geretourneerd na publikatie, tenzij anders afgesproken;
- ◇ de lengte van de bijdrage zich beperkt tot maximaal twee zijden A4 volgens de aanwijzingen van Kwantitatieve Methoden.

In het geval dat er meerdere inzendingen zijn naar aanleiding van dezelfde publikatie, zal de redactie de mogelijkheid bekijken om één reactie samen te stellen waarin de visies van alle inzenders herkenbaar is.

In de loop der tijd zullen we wellicht komen met bijstellingen met betrekking tot deze rubriek. In de praktijk zal zich een optimale vorm aandienen.

De redactie beslist over de uiteindelijke vorm en plaatsing.

Realisaties van gebeurtenissen met zeer kleine realisatiekans

Arend Oosterhoorn

Soms komt het dus toch voor dat gebeurtenissen optreden welke slechts een zeer kleine kans van optreden hebben. We hoeven daarvoor niet meer alleen naar Tjernobyl te wijzen, de kranten hebben de afgelopen periode gewag gemaakt van twee van dergelijke gebeurtenissen.

De eerste is een gelukkige gebeurtenis. In de Volkskrant van 31 december 1993 stond het volgende bericht

Amerikaan wint tweemaal in loterij

De gepensioneerde aannemer Joseph Crowley (66) heeft voor de tweede keer miljoenen gewonnen. Crowley won zes jaar geleden in Ohio drie miljoen dollar, daarna verhuisde hij naar Florida. Hoewel zijn vrienden zeiden dat iemand nooit voor de tweede keer de hoofdprijs kan winnen, bleef Crowley gokken. Vorige week verdiende hij twintig miljoen dollar in de lotto van Florida.

'Net op tijd', verklaarde Crowley, 'mijn uitkering uit de lotto van Ohio houdt in 2007 op'. Nu krijgt hij tot 2013 jaarlijks 1.01 miljoen dollar van de loterij in Florida. Hij gaat meteen schoenen en een portemonnee kopen. Volgens een woordvoerder van de lotto in Florida is er een kans van 1 op 13.5 miljoen om de hoofdprijs te winnen.

De laatste opmerking is in dit kader natuurlijk wat minder interessant, want hoe groot is de kans dat iemand binnen een bepaalde tijdspanne *tweemaal* een dergelijke hoofdprijs wint.

Het andere stukje is een trieste gebeurtenis. De Volkskrant van 20 september 1993 meldt de volgende samenloop van omstandigheden

Dubbel ongeluk voor Britse toeristen

AFP

TROYES

Het vliegtuigje dat een aantal Britse slachtoffers van een busongeluk in Frankrijk naar huis moest brengen is zondagmiddag op het vliegveld van Troyes bij de start van de baan geraakt. Het toestel belandde in een akker tweehonderd meter verderop, aldus de Franse autoriteiten.

De negentien inzittenden - zestien buspassagiers, iemand van de verzekeringsmaatschappij die het toestel had gehuurd en twee piloten - raakten niet gewond. Wel moesten vijf passagiers in shocktoestand in het ziekenhuis van Troyes

worden opgenomen, waar ze kalmerende middelen kregen toegediend. Onder hen is de echtgenote van een van de twee toeristen die zaterdag om het leven kwamen toen hun bus, waarschijnlijk bij een inhaalmanoeuvre, op de betonnen middenberm botste, van de weg raakte en kantelde. Bij dat ongeluk raakten 23 buspassagiers gewond. Drie van hen lagen zondag nog op de intensive care-afdeling van het ziekenhuis.

Van de 29 niet of lichtgewonde passagiers zouden zestien zondag naar Londen worden gevlogen. Vermoedelijk als gevolg van een technisch mankement lukte het de piloot niet op te stijgen.

There are lies, damned lies and

Arend Oosterhoorn

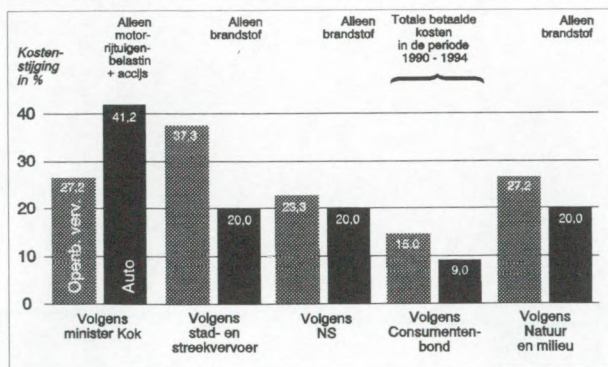
Als statistici worden we nogal eens geconfronteerd met een variant op de bovenstaande uitspraak. Overigens geheel ten onrechte als het de statistiek betreft. Het zou kunnen slaan op een gebruiker van de statistiek, bijvoorbeeld een statisticus, maar niet op het vak zelf. (Er zijn broodmessen, zakmessen en moordwapens).

Uiteraard slaat de uitspraak terug op het veelvuldig slecht gebruik van informatie. Maar blijkaar wordt daarmee niet gekeken naar de boodschapper, maar naar de vorm van de mand. Een aardig voorbeeld van 'het is maar hoe je het bekijkt' stond in de Volkskrant van 8 oktober 1993. Het onderwerp was de stijging van de kosten van openbaar vervoer en de auto. De stelling van minister Kok was dat *...openbaar vervoer in de kabinetsperiode (van 1990 tot 1994) 27,2 procent duurder werd, terwijl de fiscale autolasten 41,7 procent stegen. Conclusie: de automobilist wordt zwaarder 'gepakt' door het kabinet Lubbers III dan de gebruiker van het openbaar vervoer.*

Vervolgens komt een discussie op gang over de gepresenteerde cijfers en de gehanteerde berekeningsmethode met als partijen Stads- en streekvervoer, Nederlandse spoorwegen, Consumentenbond, Natuur en Milieu.

De verschillen stonden in een grafiekje weergegeven

Vijf berekeningen van stijgende vervoerskosten (1990 - 1994)

Welke van deze cijfers geven nu de *werkelijke* kostenstijgingen weer en welke zijn